

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve	
Egész évre	6 frt — kr
Negyedévre	1 50
Helyben na. noz. azért	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr
Vidékre postán szállítva	
Egész évre	10 frt — kr
Negyedévre	2 50

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 2 k.

NAGYVÁRAD, január 11.

Sztojalovszki szabadon bocsájtva.

Azt a nyughatatlan vérű lengyel papot, aki három hétig volt lakója a budapesti fogháznak, mint tudósítónk sűrűn nyízi, ma (jan. 11-én) délután két órakor az igazságügyminiszter rendeletére *szabadon bocsátották*. A demokrata kör mozgalmát indított kiszabadítása érdekében, vasárnap nagy népgyűlést is tartottak ez ügyben, de Sztojalovszki kiszabadulását nem ennek köszönheti. Sokkal nagyobb befolyása volt ez ügy kimenetelére a Bánffy és Badeni közötti ellenségeskedésnek, — legtöbbször pedig kétségkívül a törvényszéki bírák igazságérzetének és a magyar törvények betűjéhez való ragaszkodásnak.

A lengyel néptribun tetteivel és irányával nem azonosítjuk magunkat, de azért csak helyeselni tudjuk, hogy szabadon bocsátották őt s nem szolgáltatták ki az osztrák hatóságoknak. Sztojalovszkira közönséges büntényt, amiért hazáján kívül is üldözni kellene őt, nem tudtak még eddig rábizonyítani. A politikai bűnösöket pedig kiadni — nem illenek a szabadság hazájának hirdett Magyarországhoz.

Sztojalovszki irányával, ismételjük, nem értünk egyet. Elítéljük őt mint felsőbb hatóság iránt engedetlen papot, mint muszkabarát politikust, mint minden belátás nélkül való, féktelen izgatót és szociálistát.

Nemcsak annyi az ő bűne, mint a mennyit a liberális lapok írnak róla, hogy

kiközösítése után is misézett. A szentszék ok nélkül nem mérte rá azt a legnagyobb büntetést. Állandóan izgatott a püspökök ellen, kiket a nép halálos ellenségeinek hirdetett szóval és írásban egyaránt. S mert nem használt az intés, Róma excommunicálta őt.

Utóbbi időben a német szociál-demokratákhoz csatlakozott, majd pedig az orosz absolutisztikus eszméknek csinált propagandát, amelynek éle természetesen a monarchia ellen irányult.

Az anélkül is roppant nyomorban levő galicziai nép hallgatott a csábító szóra. Ellenséges állást foglalt nemcsak a kormány, hanem a püspökök és főurak ellen is. Sztojalovszki népszerűsége napról-napra nőtt, dacára az üldözésnek, melyet ellene az egyház és az állam karöltve indított. A küszöbön álló választásoknál fel is léptetik jelöltnek.

A kiszabadítása érdekében megtartott gyűlés lefolyása a következő volt:

Sztojalovszki páter érdekében ma tartották meg azt a népgyűlést, melyet a demokrata kör a függetlenségi és 48-as körrel s a lengyel-klubbal egyesülve hívott össze. A népgyűlést a Vigadó kistermében akarták megtartani, de a szociálisták e tervüket meghíusították. A demokrata kör ma délután három órára tüzte ki a gyűlést, de már jóval előbb nagyszámu szociálista lepte el a Vigadó egész környékét, a teremben pedig nyomtatványokat osztottak szét, melyek felszólították a szociálistákat, hogy foglaljanak állást a burzsoák ellen, kik a Sztojalovszki nevet szerintük csak alkalmas ürügynek használják föl a reklámra. Mikor Vázsonyi Vilmos dr., az első szónok, a népgyűlés egyik elnöke, a gyűlést megnyitotta,

a szociálisták éktelen lármába törtek ki. Abczugolták az elnököt s lehurczolták a demokrata kört. Heves felelettel támadt a szociálisták és a népgyűlés összehívói közt. A tanácskozást tovább folytatni nem lehetett. S mint-hogy a jelenlevő Boda kerületi kapitány nem tett intézkedést a rend helyreállítására, Vázsonyi föloszlatta a gyűlést s kérte a tagokat, hogy a demokrata kör helyiségébe menjenek át a tanácskozás folytatására. A népgyűlés tehát a demokrata körben folyt le. Az első szónok Falussy Árpád dr. volt. Utána Vázsonyi Vilmos beszélt. Miután a szociálisták iménti sajnálatos tüntetését elítélte, áttért a magyar menedékjog ismertetésére s ennek alapján kimondta, hogy Magyarországnak kötelessége a lengyel menekültet ótalmába venni. Utána Boránszky Gyula dr., a budapesti lengyel egyesület nevében szólt s hangoztatta a lengyel-magyar barátságot. A gyűlés végül azt a határozatot hozta, hogy Sztojalovszki szabadon bocsátására küldöttséget meneszt az igazságügyi miniszterhez s kérni fogja a képviselőháztól a magyar menedékjog törvényhozási uton való szabályozását.

A képviselőház folyosóján ma megszólította Polónyi Géza az igazságügyminisztert. — Kegyelmes uram, mi történik Sztojalovszki páterrel? Jóváhagytam a törvényszék határozatát.

— Eszerint szabadlábra helyeztetik.

— Még a délután folyamán.

Sztojalovszki csakugyan még a délután szabad lábra helyeztetett.

„Éljen Magyarország!” — e szavakkal hagyta el a börtönt, honnét egyenesen védőügyvédjéhez ment.

Magyarország visszaadta szabadságát, csak azután ne használja a vendégjogot arra, hogy nálunk folytassa egyház- és állam-ellenes üzemleit.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A nagyapa és unokája.

Írta: JENŐ.

Alig ütötte a folyosón álló, nagy flamaud óra az ötöt, az egész hivatal külseje megváltozott. A kis, czellaszerű zárdákban görnyedő hivatalnok sereg nyugtalanul tekintett az ajtóra, melyen a főnök, Szentklárai úr távozni szokott. Mikor, azonban jól ismert lépteinek zaja lassanként elhangzott a lépcsőház tágas boltozata alatt, a tollak sercezése azonnal megszűnt. Egyesek pipájukat vették elő; mások szomszédjaikkal kezdtek beszélgetni. »Milyen pontos ez a Darányi« szölt Houthy úr kollégájához Szabolchoz, ki pennájával füle mellett rendezte az ügyiratokat. »Igen, felelt ez, fogadok önnel, kolléga úr, igazgató lesz még ez év elmúltá előtt.« Azután hozzátette: a 13-ik ügyesemő egészen megzavar; ez az átkozott Solyom még mindig nem iktatta ki! A hivatalnokok kezét szorítva a hátramaradókkal, távozni kezdtek. A helyiségek lassankint kiürültek. A szolga ing-ujra vetkőzve jött be, jobbában seprőt, baljában a lapátot tartva. Csak itt-ott lehetett még egy-két elkésett hivatalnokot látni, a mint gyorsan utcái kabátjukkal cserélték fel a hivatalit. Már Tibáld is eltávozott; ő pedig utolsónak maradt minden nap. A húsz esztendőnek, a melyet ugyanazon szobába töltött el, nem volt egy napja sem,

mely távol maradni látta volna őt. Börszéken nagy gödör volt már a sok használattól; asztalának azon része, a melyhez könyöke dörzöklődött, tükörfényességüvé változott. Naponként kellett hallania, a mint a szolga fülébe kiáltja: »siessen az úr, takarítunk.« De ma már négy órakor észrevehető volt idegessége. És mintha sörgöny vitte volna, úgy terjedt el az egész épületben az ujság: ma este lesz a Tibáld bácsi unokájának keresztelője.

Igen, ma lesz. Az öreg érezte ezt jól, mikor kijött a kapun, hogy rendes sétáját megtegye. Feltárult lelki szemek előtt egész multja. Nem sok változatosság volt abban. De igen őrá nézve.

Mikor a fővárosba jött, hogy kenyér után lánson, négy garas volt zsebében. Atyja becsületes ácsmester, addig kinlódott, míg letétette vele az érettségi vizsgálatot. Mikor a mester este haza jött, pipájára gyújtva kedvencz témáját, fia jövőjének taglálását vette elő. Abban bizonyos volt, hogy sokra fogja vinni; csak a tért nem ismerte még, melyen tehetségeit érvényesítse. Meghánya magában mindenik pályá esetleges jó oldalait és nehézségeit; az ilyen elmélkedések gyakran benyultak az éjszakába is. Végre azzal segítette magát, hogy fia véleményét tudakolta. De az minden egyébre gondolt, csak a pályá választásra nem. Határozatlan feleleteket adott. A fiatal ember szeretett. Jegyzőjük leányát gyermekkorá óta ismerte és e barátságból mostan szerelem fejlődött. Nem az érzéki gyönyörökre való vágy fogta el, mit

talán kora megmagyarozott volna; gyermekei anyját szerette volna benne látni. És míg a mezei munkásokra felügyeltek, szöttek a terveket, melyeken megaranyozta gyermekkoruknak ábrándjait. Iparkodtak hasonlatosságot fedezni fel természetükben; vágyaik csudálatosan megegyeztek.

A leány előtt eddig mindennapi látvány volt a csillagos ég; az ifju magyarzata búbjóssá tette azt. Az ifju eddig közönyösen taposott a rét virágaira; mióta a leány leszedte azokat, hogy koszorúba foglalja, csudálatos tiszteletet érzett irányukban.

Egy este, mikor haza ment. Atyját haldokolva hozták haza. Leesett a tetőről, a melyen dolgozott. Két nap mulva meghalt.

Egy iskolatársa, másolni valót szerzett számára. Fél évig ezekből tartotta fenn magát. Végre sikerült bejutnia a minisztériumba. Ekkor nőül vette a leányt. És a húsz év, mely azóta elteit, éppen úgy repült el, mintha egy éjjel álmolta volna az egészet.

Tibáld apó mosolygott magában, mikor házas életére gondolt. Regényes elem semmi esetre sem volt abban. Egy másodemeleti lakást béreltek, mely két szobából és egy benyitóból állott. Egyetlen diszt egy himzett karszék képezett, melyet a leány anyjától kapott. Vasárnaponként valami ligetbe rándultak ki, leggyakrabban valamelyik kolléga kíséretében. Ott oszonnáltak meg. Csak este tértek vissza, Néha a kolléga egy színház jegyet húzott ki zsebéből, melyet nagy örömmel vettek igénybe.

Ujabb tanulmány a kvótáról.

Mint értesülünk a nemzeti párt elnöke, Horánszky Nándor egy újabb munkát szándékozott írni a kvóták kérdéséről. Ismeretes dolog, hogy az a beható tanulmány, melyet Horánszky a múlt évben a kvótáról írt, a politikai körökben mindenütt nagy tetszésre talált, s a bécsi sajtónak is csak egy kis része támadta azt meg.

Horánszky az újabb munkájában az osztrák kritika gyengeségét akarja kimutatni s a mellett tárgyát ismét a szakismerettel és alaposággal megvilágítani, mely neki már jellemvonása.

Az új tanulmány remélhetőleg márcziusra fog elkészülni és az új kvóta deputáció tanácskozásainak küszöbén kerül a könyvpiaçra.

Ez alkalommal meg kell jegyeznünk azt a nevezetes körülményt, hogy Horánszky képviselő, a ki a régi kvóta deputációnak tagja volt s annak kebelében kiváló szerepet játszott, az új kvóta bizottságba való választást nem fogja elfogadni.

Uj választások.

A kérvénnyel megtámadott mandátumok közül idáig csak egy van, a melyben a vizsgálatot elrendelték s ez a Hock János mezőkövesdi mandátuma. A hogy mi vagyunk értesülve, nincs rá törvényes mód, hogy ezt a választást megsemmisítsék. A vizsgáló biztos kiküldését is azért halogatják, hogy a borsodi közigazgatás kellően utána járasson az adatoknak. Megsemmisítenek azonban, a vizsgálat elrendelése nélkül, három mandátumot: két kormánypartit és egy Ugronpartit. Egyik a Biederman Rezső szigetvári mandátuma. Biederman 1234 szóval választották meg Olay Lajos 1167 szavazata ellen. A kerületi azelett az öreg Fornszek Sándor képviselte függetlenségi programmal. A megsemmisítés oka az lesz, hogy Biederman nemcsak nem választó, de még nem is magyar állampolgár. A másik a Pongráz Anzelm báró mandátuma. Ezt az ifjú kormánypartit képviselőt Ugodon Fenyvessy Ferenc régikori kerületében választották meg 1050 szóval a néppárti Orbán János 965 szavazata ellenében. Nincs egyetlen választói listában sem, azért semmisítik meg a választást. Ugyanez okból semmisítik meg az ugronista Sima Ferenc mandátumát is, a kit Szentesen választottak meg 761 szóval Czikat-

ricsisz Lajos kormánypartit 197 Olay Lajos függetlenségi 100 és Pfeiffer Sándor szocialista 12 szavazata ellen. Szigetvárott, Ugodon és Szentesen tehát új választás lesz, alkalmasint csak január végén.

Pápay utóda.

Az elhunyt Pápay osztályfőnök utódjáról mindenfelé megindult a találgatás és a kombináció. A dolog úgy áll, — jelenti illetékes forrásból bécsi tudósítónk, — hogy a kabinetiroda osztályfőnöksége nem rendszeresített állás. Pápay, mint udvari tanácsos, hosszú éven át szerzett érdemeiért elnyerte a király bizalmát s emez érdemeinek elismerésül a király kinevezte osztályfőnöknek. Ez az állás egyelőre betöltetlenül maradt. A kabinetirodai teendőket aradvári König Károly címzetes udvari tanácsos lesz. Idővel, ha a király teljes bizalmát megnyeri, osztályfőnök lesz belőle. Ezzel szemben a Kel. Értesítő azt rajzolja, hogy Vértessy Sándor, a kir. itélőtábla elnöke van kiszemelve, akit már a közel jövőben neveznének ki a kabinetiroda főnökévé.

Pályázat a b.-csabai plebániára.

A csabai kegyuraság ügyében hozott, lapunkban már ismertetett királyi kegyes rosuláció végre lehetővé teszi a három év óta üresedésben levő plebánia betöltését. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ki is hirdette már a pályázatot erre a javadalomra. Távol álltőlünk, hogy a pályázat eredményét illetőleg üres, korai kombinációkba boesátkozzunk, vagy hogy a fővárosi lapokban megjelent s a vidéki sajtó által reprodukált kombinációkra reflektáljuk. Csaba városa, különösen a csabai katolikusok nagyon jól tudják, mivel tartoznak az apostoli királynak és a bibornok-püspöknek. Éppen azért a szelöztetett feltevéseknek csak reprodukálása is sértés lenne rájuk nézve. E helyett inkább közöljük a legújabb püspöki körlevélnek ide vonatkozó részeit:

Vallás és közoktatásügyi magyar kir. miniszter. 73741. szám.

Főmagasságu Bibornok Püspök Ur! A b.-csabai kegyurasági ügyben Békés vármegye közönségéhez intézett rendelet másolatának csatolása mellett van szerencsém Főmagasságotat tiszteletteljesen értesíteni, hogy ő csász. és apostoli

királyi Felsége mint legfőbb kegyur a vitás ügyet legkegyelmesebben eldönteni méltóztatott.

Az idevonatkozó lf. elhatározás szó szerinti szövege a következő:

»Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Békés-Csaba községnek az ottani r. kath. egyház feletti kegyuri jogokat oly módon adományozom, hogy a róm. kath. lelkészt a nagyváradi latin szertartásu kath. püspököt megillető kijelölési jog tiszteletben tartása mellett a község képviselőtestületének és előjáróságának róm. kath. vallásu tagjai válasszák.

A kegyuri terhek viselésének alapjául szolgáló huszezer forint tőke a politikai község által, mint külön kegyuri teherviselési alap kezelendő s az erre vonatkozó számadások a nagyváradi latin szertartásu kath. püspöknek évenként beküldendőek. Kelt Budapesten, 1896. évi október hó 2-án. Ferencz József, s. k. Dr. Wlassics Gyula, s. k.

Fogadja Főmagasságot kiváló tisztelettel öszinte nyilvánítását

Budapest, 1896. évi deczember hó 29. Wlassics, s. k.

Főmagasságu Schlauch Lőrincz nagyváradi latin szert. Bibornok Püspök Urnak.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1896. évi deczember hó 29-én 73741. sz. a. kelt és Békés vármegye közönségéhez intézett rendeletének másolata.

Ő csász. és ap. kir. Felsége a b.-csabai kegyuraságra vonatkozó javaslatimat legkegyelmesebben elfogadni méltóztatván f. évi október hó 2-án kelt legfelsőbb elhatározásával oly módon adományozta B.-Csaba községnek az ottani róm. kath. egyház feletti kegyuri jogokat, hogy a róm. kath. lelkész a nagyváradi latin szertartásu kath. püspököt megillető kijelölési jog tiszteletben tartása mellett, a nevezett község képviselőtestületének és előjáróságának róm. kath. tagjai által választásuk. Továbbá, hogy a kegyuri terhek viselésének alapjául szolgáló huszezer frt tőke a politikai község által, mint külön

Az eset egy egész heti beszélgetésre adott alkalmat. Tavaszkor, midőn hivatalából kijött, egy közeli fasorba ment, hol neje várt reá. Leültek egy padra, a nő kötött, ő pedig újságát olvasta el, melyet utközben egy trafikos üzletben vásárolt. Mint minden osztályának, a hivatalnokának is meg van a maga lapja és a cikkek, melyet legszívesebben olvas. Neki azonban nem voltak ilyen elvei. A politikai tudósításokat figyelmen kívül hagyta. Hanem annál jobban érdeklődött az utcai drámák, az elgázolások, az éjszakai támadások iránt. Ha ilyet olvasott el, ijedten nézett körül, vajjon nem fenyegeti őt is hasonló veszedelem. Egy év múlva kis leányuk született. Új öröme és új gondok nehezültek a családra. Dajkát kellett fogadniok. Hogy ezt fizessék, az apa lemondott újságáról és négy krajczáros szivaráról, melyet akkor szívott el, mikor a főnök napi körútját befejezte. Néha éjjel is fennmaradt, hogy a síró apróságot lecsendesítse. Hőmérőt vásárolt, hogy a szoba hőmérsékletét, egyenlő fokban tarthassák. Mikor a gyermek nagyobb lett, a hirlapon olvasott drámákat mint meséket adta elő a kicsinek. Csak az ejtette zavarba, mint szöjje bele az óriásokot és boszorkányokat. Ha ilyen eset adta elő magát, egészen zavarba jött és ezzel a kérdéssel iparkodott megbékíteni a kis leányt: »nem akarnál valamit, édesem?»

Mikor iskolába kezdett járni, ő kísérette el rendesen. Egy szabad hetét azzal töltötte el, hogy versbe foglalta az illem és jó viselet

szabályait és betanította vele. Mikor a dadát elküldhették, a fasori séták újra megkezdődtek. De most már a gyermek is ott játszott előttük. Porból csinált alakokat, beszörta ruháját és a járó-kelőkbe kapaszkodott. A házaspár otthon apróra elemezte a kicsinek napi tetteit. Fél éjszakát is ébren töltöttek, hogy módot találjanak a gyermeknek örömet okozni.

Evek múltán a kicsiből nagy lány lett. Be kellett vezetni a társaságokba. És Tibáld ur megérezte, hogy egy idő múlva bizonyos hidegség férközött az ő meg a kis leánya szive közé. Mikor a hivatalból hazajött, nem olyan örömmel futott a lépcsőre elébe, hogy markába szorítsa vastag szakállát, megrázza és összecsókolja, a hol csak éri. Ennek a változásnak nem volt nehéz okát kitalálni. A leány egy mulatságon egy férfivel ismerkedett meg, kit megszeretett. A férfi megérdemelte a leány szerelmét. Nem télt bele fél év és a menyekző megtörtént.

Az öreg úr lelkét annyira elfoglalta ez a kép, hogy csak akkor vette magát észre, mikor a leánya lakása előtt állott. Egy szomszéd kereskedésben buzavirágot vásárolt, lányának kedvenc virágát.

Az új házaspárnak egy héttel ezelőtt született első gyermeke. A keresztelőt a mai estére halasztották, mert Tibáld ur nem volt rávehető, hogy csak egy hivatalos órát is mulasztson. A ház folyosójára két lámpa volt kitéve, egyik felett egy czédula ragasztva a falra ilyen

tartalommal: Tessék vigyázni, a festés még nem száradt meg.

Tibáld belépett a szobába. Miután még senki sem jelent meg a vendégek közül, így szólt leányához: — ugy látszik, én mindig elsőnek érkezem hozzátok. — Óvatosan levették róla felső kabátját, melyet csak azért húzott fel, hogy szalonruhájának baja ne essék. A ruha, melyben esküvőjét is ünnepelte, olyan szagot terjesztett, mint egy benzín gyár. De e szag alig érzett most: valahányszor az ajtó kinyílt, a konyha illata járta át a szobát, a hol Tibáld mama már ebéd óta foglaltoskodott.

A szoba egy függőlámpától és két viaszgyertyától nyerte világosságát, melyek egy fehér abroszszal leterített mellék asztalon voltak elhelyezve. A férj a tűz előtt ült és a parazsat kapargatta. A nő egy karszékből foglalt helyet.

Megoldott ruhái elfedték idomait és ő még is szorítást érzett minden oldalról. Arcza sápadt volt a sok fekvéstől. Minden figyelmét a bölesőre fordította, a melyet olykor lábával megintatott. A baba nyugodtan aludt abban. Kövér kezecskéi megmarkolták a böleső oldal-fáját és e mozdulata leleplezte mellét, melyet himzett fehér ing fedett el. Faragott márványhoz hasonló lábai kilátszottak a paplan alól. Tibáld ur hosszasan szemlélte ezt a csiráiból még alig kikelt életet. Mikor megcsókolta, felébredt. De gyenge, erőtlén sirását elnyomta az ujonnan érkezettek lármája. Leginkább hivatalnokok jöttek, az apa és a férj ismerősei, épp oly szegények, mint azok, kiknek ezen es-

kegyuri teherviselési alap kezeltessék s az erre vonatkozó számadások a nagyváradi latin szertartású kath. püspököknek évenként beküldendőek lesznek. Ő Felső-gének, mint legfőbb kegyurnak ezen elhatározása által a b.-csabai patronatusi ügy végleges befejezést nyert, azért az iratok visszacsatolása mellett felhívom Czimet, hogy erről az érdekelteket szabályszerűen értesítse. A másolat hitelül: *Grabotsay Adolf*, s. k. igazgató.

Ő csász. és apostoli királyi Felső-gének, mint legfőbb kegyur az ezen nagybecsű intézvényekben közölt legfelsőbb elhatározása által a békés-csabai kegyuraság vitás ügyét legkegyelmesebben eldönteni méltóztatván: ezen hódolattal fogadott legfelsőbb döntés után a *Pékly Antal* czimzetes prépost, tb. kanonok, esperes plébánosnak 1894. évi jan. 16-án történt halála által jogilag és tényleg megüresedett békés-csabai plébániai javadalom szabályszerűen betölthető.

Ennélfogva *f. évi február 1-ig kizárólag* terjedő határidővel az üresedésben levő békés-csabai plébániai javadalomra ezennel *pályázatot hirdetek*.

Akik e javadalmat elnyerni óhajtják, ha egyébként annak elnyerésére képesítvők, Békés-Csaba község, mint kegyur t. képviselő testületéhez czimzett s kellő bélyeggel ellátott folyamodványukat a kitűzött határidőn belől az egyházmegyei hatósághoz terjesszék be.

Nagyvárad, 1897. január 7.

Lőrincz,

bibornok, püspök.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 11.

A hosszú karácsonyi szünet után az ifjú Ház úgy érkezett vissza, mint egy elaggott testület: szürkén és morózusan. Nem látszott egyetlen mosolygó arc sem. Az ifjú liberálisok, a kik azelőtt sugárzottak honatya méltóságukban, úgy léptek be, mintha valójában veteránok

te lakomáját a háztartás hónapokon át megszínli. A fekete ruhák csakugy fényltek a sok keféletéstől mint a Tibáld uré; a nők ruhája pedig, melyeknek ósdi formája bizonyította, hogy csak ritkán kerülnek elő a láda fiókjából, fodormenta szagot terjesztettek. Mindenki hozott valami ajándékot. Oda rakták azokat az asztalra, mely egy óra múlva úgy nézett ki mint egy zsibáros áruasztala.

Miután szerencsét kívántak az új mamának, abban állapodtak meg, hogy csak akkor ülnek asztalhoz, ha a pap is megérkezett. Bejött a szomszéd két gyermeke is, egy gimnazista és egy kis leány. Egy sarokban huzódtak meg és félő tekintetük és hangjuk éles ellentétben állt a többiek erős lármájával. Az ajtó erős feltáráására mindannyian felugrottak. Tibáld mama volt, kit a hosszas, tűz mellett való foglalkozás olyan veresre varázsolt, mint a pipacs. A pap megérkezését jelentette. Egyszerre csend lett a szobában. Az anya homlokához értette kezét, hogy letörülje onnan az izzalom szűle izzadságot. Hallani lehetett, a mint két férfi czipői hozzá verődnek a folyosó kőkozczkáihoz. Megállapodtak egy pillanatra az ajtó előtt, mintha a kilincset keresték volna. A gimnazista nyitotta előtűk ki az ajtót. Először a ministráns gyerek lépett be, jobb hóna alatt zöld kendőbe burkolt tárgyakat hozva. A pap mikor belépett, erős hangon ennyit mondott: »Békesség e háznak.« Mindnyájan felálltak és csak akkor mertek leülni, mikor a pap erre engedelmet adott. Haja már deresedni

lennének s fogyatékán volna a számuk s álmosság gyötörné őket. Alig hallgatta valaki az az elnöki bejelentéseket, a melyek közül följegyzésre méltó, hogy Nemeskéri Kis Pál, Fesetic Andor, Kolozsvári Kiss István és Ráth Péter most mutatták be mandátumaikat. Az új képviselők közül Halas kerek arcú követét zajoson megéljenezték künn a folyosón is, benn a teremben is.

— Hiába mesterkedett ellenem a kormány, harsogta az öreg, azért is itt vónék, vagy mi.

Megéljenezték az ipartestület föliratát, a mely az önálló vámterületet kívánja.

Szerb György rövid jelentésének meghallgatása után Neményi Ambrus lépett az előadói székre és kezdődhetett a marhasóról szóló iörvényjavaslat tárgyalása. Általános társalgás közt ismertette Neményi a javaslat intézkedő részeit s azokat a hasznokat, a melyek ezekből a gazdaközönségre szállnak. Zichy Jenőn kívül csak az öreg Madarász hallgatta a beszédet, a ki közbe-közbeszólt.

— . . . Mert a só redenaturálása . . . — beszélt az előadó.

— Micsoda? zuggott közbe Madarász apó, — hát az mi? Magyarul beszéljek.

— Hogy mondjuk ezt magyarul, kérdezte jobbról egy kíváncsi hang, redenaturálása?

— Természetbeni előállítás! kiáltott át Madarász.

Az előadói beszéd után szűz szónoklat következett. Brázay Kálmán kelt föl a szélsőbalról. A nagykereskedő a mezőgazdák érdekében szólalt föl először. Szimpatikus figyelemmel fordultak feléje minden oldalról, hanem az érdeklődés nem tartott sokáig, csak addig, a míg Brázay a javaslat részletes kritikájához nem fogott . . . árlejtés, lajstromozás, konzerválás . . . e szavai alig hallatszottak már a megújult társalgás zajában.

Brázay különben kijelentette, hogy a függetlenségi párt nevében általánosságban megszavazza, de a részleteknél módosításai lesznek. Kifogása van az ellen, hogy a só árát vidékenként más-más összegben állapítják meg. Nem helyesli a lajstromozás módját s különösen azt, hogy négytől négyszáz koronáig szabták meg a bírságot. Ez örökös zaklatásnak és sok licitáczióknak léssen a forrásává. E kifogás érdekében határozati javaslatot nyújtott be.

Zichy Jenő gróf, a nemzeti pártról sietett a javaslatot is, a Brázay módosításait is elfogadni s egy kérdést intézett a miniszterhez. A kérdés a Romániába való magyar só igen olcsó szállításáról szól, de hallani nem lehetett. E másfél percnyi beszéd után Zichy gróf leült. Egyszerre csönd lett.

kezdett, sápadt arcát több ráncz szegte át. Erős ujjait fehér ingén imára kulcsolta, mely még jobban kiemelte arca szigorúságát. Míg a gyermek a chomagot bontogatta, ő a bölcső mellé állt.

A szent misztérium megkezdődött. Az asztalra ráhelyezték a szükséges eszközöket. A balzsamot tartalmazó tégely illatával megtölté az egész szobát. A függőlámpát eloltatták. A viaszgyertyák fénye sárga színűvé tett mindent.

A pap, ki olyan mozdulatlanul állott mint egy szobor, egy szenthez hasonlított, ki egy hadba menő sereg zászlóját szenteli fel. A keresztanya valósággal remegett, mikor karjaira vette a kicsinyt. Ennek nyitva álló szemei oly tisztának látszottak, mint a víz, mely lelkét tisztára mosni volt hivatva. Lehetőleg szűk kört képeztek az asztal körül és az anya karszékét oly közelre taszították, a mint csak lehetett. Szemeiből a végtelen szeretet és öröm derűje áradt szét. Kezeit, melynek fehérségén átsütöttek a kék erek, mellén kulcsolta össze. Rá nézve megszűnt a világ létezni; a mindenség abban a kis hústömegben összpontosult, mely a pályán forgolódott. Tagjai mozdulatlanul nyugodtak a karszéken. Szeme nem mozdul, ajka sem.

A többiek nem kevésbé voltak megilletődve. A magasabbak kéretlenül is hátrább állottak, hogy a kicsinyek is láthassanak. Egyszerre görcsös zokogás szakította félbe a szertartást. Tibáld mama volt, ki az ajtó mellett térdre borulva imádkozott.

— Hát már vége van? fordultak jobbról Zichy felé.

— Hogyne. Mit beszéljek. Szóljon a miniszter.

Miniszter azonban nem mozdult egy sem. Végre aztán fölállott Asbóth János és Okolicsányi László. Szilágyi elnök először Okolicsányinak adta a szót, mint a ki a javaslat ellen iratkozott föl. Okolicsányi pedig hamarosan kijelentette, hogy elfogadja az Ugron-párt nevében a javaslatot, mert az jó a népre; mindenestre figyelemre méltónak találja a Zichy gróf kérdését, mert az mégis csak cifra, hogy a magyar só Romániában csak 2 forint, nálunk meg 5 frt. A bárczarendszer csak arra lesz jó, hogy a kormány kerteskedjék azzal is.

Asbóth János a néppárt részéről azon kezdte beszédét, hogy az előbbi incidensnél föl akarta ébreszteni az elszundított jegyzői kart; azután arról beszélt, hogy az intenzív gazdálkodásra való áttérésnek még niucsenek meg a föltételei, habár egy sereg firkonez, a ki annyit ért a mezőgazdasághoz, mint a lud a matézishez, más véleményben van. Emlékezteti azt a kitűnő államférfiut, a ki most a kormányelnöki széken ül, arra a másik jeles férfura, a ki elődje volt. Az a másik fantazmagósiának titulálta a mezőgazdaság válságát. Ez a jeles államférfiu következetes egy politikus volt abban, hogy lehuzza a fogmagyaroknak a bőrét s ezzel hizlalja meg a spekulációt, hogy kiirtsa mindazt, a mi nemzeti és történelmi hagyományaink lévén, nekünk drága és helyébe ültesse a pénz nemzetközi hatalmát. Ugy tekinti a javaslatot, mint a kormánynak, a nagy bünsnek a megtérés felé irányuló első lépését, ezért elfogadja.

Néhány szelid éljen hangzott föl a néppárton, mire az elnök a vitát bezárt s Lukács miniszter válaszolt az ellenzéki kifogásokra. Különösen azt hangoztatta, hogy neki mint pénzügyminiszternek az államkincstár jövedelmeinek megóvására is gondolnia kellett s főként erre, nem csupán a mezőgazdák kívánságainak kielégítésére. Brázay javaslatának az első pontját, a mely szerint a só tönköltségen árusítsák el mezőgazdasági czélokra, semmiképp sem fogadhatja el, mert ez az államjövödelmek nagy kisebbségét vonná maga után.

— Hozzák be a börzeadó! zuggott az egész ellenzék.

Kérem, börzeadóból századrésznyi annyi jövedelmet sem lehetne előállítani, felelte a miniszter.

— Bizná csak ránk a börzeadó kivetését, kiáltotta valaki a néppártonban. — majd meglátná, hogy diplomosan behoznánk . . .

— Nem tagadhatom el, — folytatta a pénzügyminiszter a Brázay javaslatának többi pontját sem. Ezután magyarázta, miért van szükség a bárczarendszer föntartására. Zichy Jenő gróf kérdésére azt válaszolja, hogy e javaslat hatálya kiterjed Horvátországra is, de külföldre csak külön szerződéskötés után szállítanánk marhasót.

Asbóthra tett személyes élő megjegyzése után, Asbóth azt mondotta, hogy igenis tagja volt a Wekerle-kormány idején a kormánypártnak, de mihelyt e kormány kifejtette a programját, ő rögtön ott hagyta.

A részletes tárgyalás.

A részletes vita során *Okolicsányi* László az első szakaszhoz módosítást javasol, mely szerint ólomzárral ellátott zsákokban hozzák forgalomba a marhasót.

Polónyi Géza pártolja a módosítást.

Lukács miniszter ellenzi a módosítást, mert az ólomzárral ellátott zsákokban való forgalomba hozatala lehetetlenné tenné, hogy a gazdák tetszés szerinti mennyiségben szerezzék be a marhasót. Lehetetlen volna ugyanis, hogy minden negyed kilót ólomzárral lássanak el, ez a gazdák rovására drágítaná a kezelést. Az 50 kilós zsákok ugyanis ellátnak ólomzárral.

Okolicsányi erre módosítását visszavonja. A második szakaszhoz azután *Okolicsányi* ad be módosítást, de *Lukács* miniszter és *Ivanka* Oszkár fészölalása után a módosítást mellőzték.

A 4-ik szakaszhoz Tomcsányi László mó-

dosítást javasol, mely szerint a bárczák megőrzése csak 3 hónapig legyen kötelező.

Okolicsányi ellensége a bárczarendezésnek s az egész szakasz törlését kívánja.

Ivánka Oszkár és *Lukács* miniszter után a szakaszt változatlanul elfogadták.

Ezután néhány felszólalás után az összes szakaszokat változatlanul elfogadták.

Öt perc szünet.

Szünet után vita nélkül elfogadták több h. é. vasutáról szóló jelentést, ugyszintén a számvizsgáló és zárszámadás vizsgáló bizottság jelentését.

A közösügyi zárszámadásoknál

Polónyi és *Kossuth* kijelentették két szóban, hogy nem fogadják el, de a többség megszavazta.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Január 14. Városi közgyűlés.
 16. Felolvasás a v.-velencei Népkörben.
 17. Földessyné védnöksége alatti gyermek-bál.
 24. A nagyvárad kath. kör matinéja.
 Február 10. A »Szabadság« sajtópere.
 17. Bittner Ferencz sajtópere Szügyi József ellen.

* **A katolikus tudósok IV. nemzetközi kongresszusa.** A katolikus tudósok Freiburgban tartandó IV. nemzetközi kongresszusát előkészítő magyarországi bizottság felhívást bocsátott ki, melyben a kongresszus eredetét és magasabb célját ismertette, tagokat gyűjt. A kongresszusnak kétféle tagjai lehetnek Rendes (működő) tagok és pártoló tagok. A rendes tag 5 frtot fizet, akár nyújt be tudományos dolgozatot, akár nem; pártoló tag pedig az, aki tetszés szerinti összeggel járul a kongresszus céljainak előmozdításához. A kongresszus ülésén mind a két rendbeli tag részt vehet. Nők is lehetnek a kongresszus tagjai, de csak mint pártoló tagok. Magyarországot — mondja a felhívás — az előző kongresszuson meglehetősen számu fizető tag, de csak egy-egy személyesen megjelenő s az elsők egy, a másodikok négy, a harmadikon három felolvasó képviselte. Szerelőt kívánatos, hogy hazánkból a freiburgi kongresszuson egy fizető tagok, mint felolvasók az eddiginél sokkal nagyobb számban jelentkezzenek s hogy azon személyesen is számosan megjelenjenek és pedig a következő okokból: 1. Ez az Isten dicsőségére s a katolikus egyház felmagasztalására szolgáló nagy mű immár az egész katolikus világot meghódította s kivált a művelt országok katolikusainál évről-évre nagyobb pártolásban részesül. 2. A kongresszus ez alkalommal helyre és nyelvre nézve egyaránt közeledik hozzánk. 3. Itt az ideje, hogy a kongresszus elfogadására is készüljünk, azaz a profán tudományokból elég nagyszámu, főképp katolikus szellemű szaktudóst mutassunk fel arra, hogy a katolikus tudósok kongresszusa a közel jövőben országunkban is tarthassa üléseit. E célból oda kell mennünk, látunk kell a működő kongresszust s részt kell vennünk annak munkálataiban. Akik dolgozatot akarnak benyújtani, minél előbb, de legkésőbb 1897. május 15-ig küldjék be azt ily címre: Mgr. dr. Kirsch, a kongresszus főtitkára (General-Secretär des Kongresses), egyetemi tanár, Freiburg, Reichen-gasse 23. vagy a magyarországi bizottság ügyvivő elnökéhez. A dolgozat francia, latin és német nyelven lehet: a ki magyar nyelven ír és beküldi dolgozatát, a központi bizottság francia és német nyelvre lefordíttatja, a szerző választása szerint. A rendes és pártoló tagok jelentkezzenek haladók nélkül. Jelentkezhetnek pedig a magyarországi előkészítő bizottság elnökénél dr. Kiss János Szt. István társulati igazgatónál (Budapest, IV. ker. Királyi Pál-utca 13. sz.), a kinek mindjárt a tagsági díj is lefizethető. A beérkezett tagsági díjakat ugyancsak 5 fogja nyugtázni a »Magyar Állam«-ban. Adja a jó Isten, hogy Magyarország katolikusai e fontos ügy sikeressé tételére ezuttal is minél nagyobb számban közreműködjenek.

* **Az Orleánsok öröme.** A párisi Figaró írja: Az orleánsi hercegné, Mária-Dorottya kir. hercegnő állapota a legedesebb reményekkel tölti el a francia királyi házat. Fülöp herceg, hogy a hercegnét kimélje, bizonytalan időre meg fogja hosszabbítani fiúmei tartózkodásukat.

* **Államsegély tanítói fizetésre.** A Nyüved községhez tartozó kúgyi pusztán a tanító évi fizetése 300 frt. A vallás és közoktatásügyi miniszter a tanítói javadalomnak 400 frt minimumra leendő kiegészítése céljából 100 frt államsegélyt engedélyezett.

* **Justh Sándor virilis.** Említettük, hogy a belügyminiszter megsemmisítette a Nagyvárad város állandó bíráló választmánya által a Justh Sándor felebbezése tárgyában hozott azon határozatot, hogy a felebbezést tárgyalás alá sem vette. A miniszter leiratához képest a bíráló választmány tegnap délelőtt vette a felebbezést érdemleges tárgyalás alá s kimondta, hogy az adómentes házaknál azokat az összegeket, a melyeket fizetni kellene, figyelembe veszik a virilisek névjegyzékénél. Tóth Jenőnek, mivel idejében nem igazolta mérnöki képesítését, nem számították kétszeresen s így Tóth Jenő kimaradt az 1897. évi legtöbb adót fizetők közül; Grunwald Henrik pedig, mivel elhalt, törölve lett a jegyzékből. Az így megüresedett helyre bevették N. Justh Sándort, aki korábban hosszú évekig ült Nagyvárad város törvényhatóságában.

* **Hetven éves főherceg.** Rainer főherceg születésnapjának 70. évfordulója alkalmából — mint Bécsből telegrafálják — ma délelőtt ünnepélyes nagymise volt, a melyen Schmidt altábornagy, a Landwehr tisztok, valamint a Landwehr hadapród-iskola növendékei voltak jelen. Bár Rainer főherceg szándéka az volt, hogy a legszükebb családi körben ünnepelje meg születésnapját, ma mégis nagyszámu katonai méltóságok, a művészet és tudomány képviselői és más előkelőségek jelentek meg palotájában, hogy személyesen kifejezzék szerencsekívánataikat.

* **Uj tanszék.** A budapesti m. kir. tudomány egyetem bölcsészeti karán a kultuszminiszter egy új tanszékét létesített a művelődéstörténet számára különös tekintettel a társadalom és magánélet alakulásaira. A miniszterium dicséretes elhatározása ismét közelebb hozta egy lépéssel egyetemünket a tökéletesedés felé. A jelzett kollegiumnak egy modern főiskola tanrendjében sem volna szabad hiányoznia.

* **Az utadó magassága.** Nagyvárad városa az utadót az 1897. évre is az egyenes adó 10%-ában határozta meg s három kézi nap-számot számít a természetben leszolgálalando minimumként. Az adót nem fizetők minimális utadója 1 frt 50 krajczárra van felvéve. A miniszter a város ezen határozatát jóváhagyta.

* **Téli kert és pálmaház.** A főváros, mint tudva van, az artézi fürdőt újra akarja építeni. Az országos balneológiai egyesület igazgatósága átírt a fővároshoz és melegen üdvözlö az eszmét. Az igazgatóság föl hívja a főváros figyelmét, hogy a fürdőbe föl nem használható nagymennyiségű forrás vízzel kevés pénzen gyönyörű téli kert és pálmaházat létesíthetne. Az artézi fürdőt ugyanis télen is használják, de télvíz idején a fürdőt csak akkor látogatják, ha a főváros megfelelő kényelemről gondoskodik. Hivatkozik az igazgatóság Szabó Józsefnek, a hírneves geológusnak már régebben tett nyilatkozatára, hogy a budai forrásokat éppen úgy használják föl, mint a barbárkorban, pedig a használatlanul elfolyó forrás víz nagymennyiségű szennert tartalmaz és a forrás vizet fűtésre is föl lehetne használni. De aránylag igen csekély költséggel az egész budai vidéket gyönyörű téli kertté lehetne átalakítani. Az igazgatóság föl hívja a tanácsot, hogy tanulmányozza ezt a kérdést.

* **Árverés a Bémer-téri bazároknak.** A városi tanács a Sáfrád-ház telkére építendő bazárok bérletére előzetesen árlejtést hirdetett,

hogy biztos adatok álljanak rendelkezésre a bazárok jövedelmezőségére nézve. Az árlejtést ma, kedden délelőtt tartják meg Papp János tanácsos vezetése alatt. Összesen kilencz bolt-helyiséget fognak kiadni.

* **Felfüggesztett jegyzői kar.** Csak nem régen emlékeztünk meg azokról az állapotokról, a mik Sarkad község ügyeinek intézésénél tapasztalhatók. A türethetetlen helyzet javítására Nagy Márton főszolgabíró már megtette a szükséges lépéseket; így fegyelmi eljárást indított Sarkad város jegyzői kara ellen és Szacs-vay Elek főjegyzőt, Nagy Károly és Szilágyi Antal aljegyzőket felfüggesztette. Az így megüresedett állásokra főjegyzőül Bársony Lajos árpádi jegyzőt, aljegyzőül pedig Linczinger Sándor és Kolbenhauer Mihály okl. jegyzőket helyettesítette a főszolgabíró. A fegyelmi eljárás indító oka, mint halljuk, kizárólag az ügykezelésben tapasztalt késedelmeskedés, a kiszabott határidők be nem tartása, maga a pénzkezelés azonban a legpéldásabb rendben van Sarkad városában, mely körülmény minden esetre megnyugtató ebben a korrupciós világban.

* **Rigó Jancsi szerelmi kalandja.** A Chimay-Rigó-féle szerelmi históriának legújabb fordulata már nem az a csinos képes füzet, melyet »Jancsi és Klára« ezímen 10 krajczárért uton-utfélen kínálnak és minden trafikban árusítanak, hanem Rigó né asszony Budapestre érkezése. A nagy szeretettel körülött czigányprimásnak hites felesége ugyanis, olvasva az újságokban egykori szerelmes urának külföldi kalandját, feljött a vidékről Pestre, hogy a hitlen férj ellenében az ő »jogait« érvényesítse és pörrel fenyegeti Rigót. Vajjon mi fog még ebből a frivol szerelmi kalandból kisülni, ki annak a megmondhatója?

* **Gyilkossági kísérlet Püspökiben.** Egy jól ismert nagyvárad gazember kedvencz kiránduló helye volt Püspöki község, hol rendszeren leitta magát. Szombat éjjel ismét Püspökibe ment, ezuttal azonban sokkal sötétebb szándékkal, mint az előző esetekben. Az ovoda helyiség előtt lesett valakire, — hogy kit, nem akarja bevallani, — kezében egy hatlövetű revolvert tartott. Az éjjeli örök szerencsére lefűltek, mielőtt rémes tettét kivihette volna. Atkisérték a kir. ügyészséghez. Mint levelezőnk írja már több esetben ugyanezen ember számos büntényt vitt Püspökiben véghez.

* **Iparos ifjak vasárnapja.** Az iparosok elméleti oktatásának pótlására létesített népszerű felolvasások tegnapi 8-ik sorozatos vasárnapján dr. Szombathy István tanárra esett az előadói tisztség, ki a polgári iskola nagy rajztermében két legkiválóbb drámáirónkat: Katonát és Szigligetit ismertette 150 főnyi hallgatóság jelenlétében a töle megszokott élénk és vonzó modorban. Az epikai után a drámai költészethez tartozó műfajokat: a szomorú és vigjátékot s népszinművet tárgyalta illető szerzők élettrajzájának vázolásával. Katona »Bánk-Bán«, Szigligeti »Trónkeresők« cz. műveit hatatosan méltatta. Mig »Fenn az ernyő, nincsen kas« cz. vigjáték részletének előadásánál nagy derűtség mellett élénk pirt festett a mű vonatkozásával a jelenlevő szép hölgyek arczaira. E hatás Szigligeti »Csikósának« perfekt előadásával csak fokozódott, mely láthatólag ragadta a közönséget, melyre varázserővel tud hatni. Közbe-közbe nem hiányzott a taps s a humoros fordulatoknál (Bajusza végével pokolba küld egy németet.) Időhiányból előadó csak röviden emlékezett meg Dóczy és Tóth Ede íróról, kiknek érdeme, hogy a népszinmű Szigligeti mintájára szépen felvirult. Végül »Iskariót« drámai epilógja, »János Apostol« hatása alatt élénk hangulatban oszlott szét az érdeklődő közönség.

* **Kávéházi trónusról a Körözsbe.** Nagy riadalmat okozott tegnap este 6 óra tájban a Lloyd-kávéházban a kávéház egyik csinos kaszsa-tündére: Molnár Lenke. Leszállott a

megszokott trónusról s észrevétlenül elhagyta a kávéházat. A közeli Garasos-hidhoz ment s belevetette magát a Körözs hullámaiba. A hideg fürdő azonban csakhamar észretérítette a fiatal leányzót s káltani kezdett a vízben. Egy katoná szakszervező kimentette a vízből s lakására szállították, ahol azonnal orvosi ápolás alá vették. Mikor magához tért, azt hajtogatta, hogy azért mert kifogták, mégis öngyilkos lesz még az éjjel. Nehogy szándékát végrehajthassa, beszállították a biharmegyei kórházba. Nem tudják, mi vitte rá a leányt a sötét elhatározásra: de azt sejtik, szegénysége miatt akart megválni az élettől.

*** E. Kovács Gyula jubileuma Debreczenben.** Kolozsvár és Nagyvárad után a debreczeni színpadon is megünnepelik E. Kovács Gyulának a kitűnő színművész, dramaturg és író negyvenéves színészi jubileumát. A jubiléum művész Komjáthy János színgazdától történt megállapodás szerint e hó 21. és 22-én lép fel Debreczenben, hol hosszú pályáján annyi babért aratott és mindig otthon érezte magát. Debreczen város színpártoló közönsége fényes ovációval készül fogadni régi kedvencét, a jubiláló E. Kovács Gyulát.

*** Öngyilkos hadnagy.** Sopronból egy feltűnő öngyilkosság híre érkezik hozzánk. Egy duzzgazdag megyei földbirtokos fia, viresológus Ruprecht Iván a soproni 9-ik huszárezred dalás hadnagya tegnap revolverrel föbe magát. Század parancsnokának előre megírta, hogy öngyilkos lesz és hol találják meg majd a holttestét. S a borzasztó programot pontosan végre is hajtotta. Egy tisztársra külön vonaton jött utána Pozsonyból, de mire megérkezett, Ruprecht már kioltotta életét. Az öngyilkos jó kedélyű, életvidor ember volt. Anyját a katasztrófa ágyba döntötte. Az öngyilkosság okául a katonai becsületbíróóság marasztaló ítéletét emlegetik.

*** A historiai jégünnep.** A budapesti korcsolyázó-egyesület választmánya mai ülésén Mária Jozefa kir. hercegnőnek azt az óhaját, hogy a budapesti korcsolyázó-egyesület az általa alapítandó jótékony egyesület javára jégünnepet rendezzen, az egyesület összes tagjai nevében is örömmel vette tudomásul és egyhangulag elhatározta, hogy még ez évben Mária Jozefa kir. hercegnő védnöksége alatt az ő általa alapítandó Josefium javára nagy jelmezes jégünnepet rendez. A tiszta jövedelem 80 százalékát a Josefium, 10 százalékát a mentők és 10 százalékát a hírlapírók nyugdíjintézete javára fordítják. Együttal Rohonczy Geórgy orsz. képviselő, Zsigmond és Szentgyörgyi Julia elnöklése alatt az egész választmány rendező bizottsággá alakult s még több taggal fogja magát kiegészíteni. A jégünnep tervbe vett tárgya: Mátyásnak királylány kikiáltása a Duna jegén.

*** A mocsirlai gyilkosság tetteseit elfogták.** Lapunk e hó 6-iki számában részletesen foglalkoztunk a mocsirlai gyilkossággal. Az egész vidéket izgatottságban tartotta e rémes gyilkosság, melynek áldozata Pelle Mikuláj mocsirlai lakos volt. A csendőrség erélyes vizsgálatot folytatott, minden alkalmat felhasználta a tettes kiderítése végett s e vizsgálat eredményével járt. Tenkei levelezőnk egy rövid táviratban tudatta a következő eredményt: »A beéli csendőrségnek erélyes nyomozás folytán, sikerült a mocsirlai gyilkosság tetteseit elfogni s ma átkísérték a kir. ügyészséghez.« »A vizsgálóbíró előtt *beismerőleg vallottak.*» Ma délután szállították át őket *Nagyváradra*, hol az ügyészség vette át őket.

*** Protekció kishirdetés útján.** A kishirdetések tarka-barka, mozaik-szerű rovatában sok mindenféle tárgyon megakad a szem. Szerelmi ömlengések, rovarirtó szerek, ócska butorok, biztos lutri számok stb. egyező és nem egyező dolgot, egy kalap alatt, egy óriási

tutti-frutti. Nem sokára protekció kereső fogalmazványok is tarkítani fogják ezt a változatos rovatot. Ennek előpostája a következő hirdetés, mely egy fővárosi hírlap hátlapján olvasható:

Egy magas állásu, lehetőleg belügyminiszteri hivatalnok, a ki g y ó g y s z e r t á r i e n g e d é l y t kieszközölni képes, kerestetik. Ajánlatok »2000 koronás tiszteletdíj« czímen a kiadóhivatalba küldendők.

Jellemző a mai viszonyokra az az új hirdetési válfaj. Demoralizáció lovagjai fel a nemes versenyre. Eljen a konkurrenzia!

*** Egy gyilkos, aki gyón.** Csibra János, a fiatal kárpitós-inas, aki múlt év október havában társát megfojtotta, mert tudta, hogy a szerencsétlen fiúnak 84 krajczár van a zsebében és azt elakarta tőle venni, már három hónap óta ül vizsgálati fogságban és daczára a hosszas faggatásnak, makacsul tagadja, hogy a büntényt ő követte volna el. Tegnap reggel czellájából kiszólt a börtönőrnek, hogy beszélni óhajta a fogházfelügyelővel. A börtönőr erre fölvezette az irodába, ahol sirva panaszkodott, hogy éjjeleken át nem bír aludni, mert lelki-furdalások gyötrik.

— Bizony az szomorú dolog fiam, de én nem kergethetem ki lelkedből az ördögöt, akit magad szállásoltál be, válaszolt a kétségbeesett gonosztevőnek a felügyelő.

— Pedig én minden áron könnyíteni szeretnék a lelkiismeretemen, mert nem bírom ki tovább.

— Hát csak rajta! Majd fölvittelek a vizsgálóbíró elé, aztán vallj be előtte mindent töredelmesen.

— Csakhogy nem ugy akarok én magamon segíteni, hanem

— Nos?

— Gyónni szeretnék.

A fogházfelügyelő erre elhívatta a lipótvárosi bazilika egyik káplánját, akinek közel másfél óra hosszat gyónt a tizennégy éves gyilkos. Mikor a pap eltávozott, a felügyelő szolid hangon kérde Csibrától:

— Na fiam, nem érzesz már lelki-furdalásokat?

— Jobb ember ám a tisztelendő ur, mint a vizsgálóbíró! — válaszolt kitérőleg a suhancz.

*** Rendőri hírek. Éjjeli garázdálkodók.** Nehány fiatal ember ugyancsak felöntött a garatra és tegnap éjjel óriási garázdálkodást vittek véghez. A »Deutsch K. I.«-féle kereskedő 65 frt értékű »Auer«-féle lámpáját leütötték. A rendőrség már nyomában van az illetőknek. Ezelőtt 3 nappal, szintén leütötték ugyanezen kereskedésben egy ilyen lámpát. — *Elfogott betörő.* Kis-Ujfalu községben Bacsó Pével kárára ezelőtt egy évvel ruhaneműek és 80 frt pénzösszeg erejéig Fodor János betöréses lopást követelt el. Ekkor megszökött s a körözés daczára sem tudták elesipni. Tegnap a károsult felismerte a nagyvárad-i piacon s azonnal jelentést tett a rendőrségnek, elfogatta a jómadarat. Egy eselődkönyvvel, — hogy hol vette nem tudni, — elakarta álni s e közben érte a katasztrófa.

*** Kert-utczán Markovics Mór parti-árak raktárában a csódtömegekből megvett áruk, melyek már eddig is 50%-al olcsóbbak, mint bárhol, üzlet átalakítás miatt becsáron alól bármely árban árusítatnak ki, mely ritka kedvező alkalomra a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívjuk.**

EGYESÜLETEK.

A polgári piczulásbank közgyűlése.

A »Polgári takarékpénztár« kebelében fennálló takarékos és segélyszövetkezet vasárnap tartotta közgyűlését S a r k a d y Tihamér elnöklése alatt s nagyszámu részvényesek jelenlétében.

S a r k a d y Tihamér elnök szép beszéddel üdvözölte a jelenvoltakat s fejtegette az egyesület célját és az elért szép eredményt. Konstatálja, hogy 1445 régi és 1615 új részjegy képviselőben 44 szövetkezeti tag van jelen, tehát a közgyűlés határozatképes.

Aczél Zsigmond könyvelő-igazgató olvasta

ezután az igazgatóság jelentését, mely szerint a szövetkezet a takarékoság előmozdításán kívül tagjainak olcsó kölcsönökkel sietett támogatására és ezen kettős hivatása mellett még a betétek után nagyobb haszonrészt biztosított a lefolyt három év alatt, mint amennyit nyújt betevőinek akármelyik nagy takarékpénztár.

A második ciklusra még többen iratkoztak be, mit az alakuláskor, ami mindenesetre a nagy közönség bizalmát jelenti a szövetkezet igazgatóságával szemben.

Be lett fizetve az üzletrészek után 184.198 frt 90 kr; ebből kiadatott kölcsönként 75.219 frt. A »Polgári takarékpénztár«-ban betétül van elhelyezve 121.810 frt 22 kr.

Tiszta nyereség volt 14090 frt 01 kr és így minden tíz krajczáros üzletrész után 1 frt 20 krajczár hasznót javasol kiadni az igazgatóság.

Marad még ezen felül 67 frt 08 kr, mely összeg a hirdetések és nyomtatvány költségek fedezésére szolgál és a felesleget jótékony célra javasolják kiadni.

Az üzletrészesek követeléseiket 1897. jan. 11-től, tehát hétfőtől kezdve, szerda és péntek napokat kivéve, minden délután 3-tól 5 óráig vehetik fel a »Polgári takarékpénztár« hivatalos helyiségében.

Mután az újabb ciklusra 715 tag 14230 üzletrészzel iratkozott be, így javasolják, hogy a befizetések már a közgyűlés után történhessenek.

Az igazgatósági előterjesztés után dr. Rosenthal Mór a felügyelő bizottság jelentését olvasta fel.

A közgyűlés mindkét jelentést éljenzéssel vette tudomásul és a szokásos felmentvény megadása után határozattá emelte az igazgatóság javaslatát.

A tárgysorozat következő pontja a sors-huzás útján kiléptettek helyére történt választás volt és elnök-igazgató ajánlatára a következőket választották meg egyhangulag: Igazgatók: Dr. Adorján Ármán, Czeglédi Sándor, dr. Fodor Gyula, dr. Grósz Menyhért, dr. Heimann József, Ciceronescu Samu. Rendes felügyelő-bizottsági tagok: Blum Géza, Füchsl Mór, Sonnenfeld Adolf, Sziládky Ernő, Scherz Károly. Pót felügyelő-bizottsági tagok: Sarkadi Ignác, dr. Weisz Márton.

A választás után az alapszabályok 14. §-ának módosítását ajánlotta dr. Rosenthal jegyző, melyet a közgyűlés, amennyiben abból úgy az üzletrészesekre, mint a szövetkezetre csak előnyök származnak, szintén egyhangulag elfogadtatott.

A zárszámadást és mérleget felolvasottanak tekintették és amennyiben indítvány nem adatott be, a tárgysorozat ki lett mérítve.

Weisz Károly igazgatósági tag emlékezett meg ezután Sarkady Tihamér elnök buzgóságáról érdemeiről, tapintatos vezető képességéről és szép szavakban indítványozta, hogy mind ezekért neki jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

A gyulai róm. kath. kör tisztújító ülése. A gyulai róm. kath. kör folyó hó 6-án tartotta meg tisztújító közgyűlését a következő eredményvel: tiszteletbeli elnöknek megválasztott Gróh Ferencz, elnöknek Kopasz Ferencz, alelnöknek Cs. Demkó József, jegyzőnek Junászka István, II. jegyzőnek Junászka Ferencz, pénztárnoknak Krizsán András, könyvtárnoknak Puczkó József, számvizsgálókul Székely Lajos, Szénásy János és Junászka Mihály. Választmányi tagokul: Kukla István, Dávid András, Kiss József, Remele József, Karácsony Lukács, Venczel András, Sal József, Gremperger Pál, Bakó György, Scheibert Jakab, Potoczki Márton, Gubicza Károly, Puczkó Mihály, Nevéry Károly, Székely Zsigmond, Brösztel Lajos, Kolozsy Péter, Huszka József. Póttagokul: Junászka Károly, Ficzer Mihály.

A velencei »Népkör« felolvasó estélye. A nagyvárad-velence és váraljai »Népkör« második felolvasó estélye f. hó 23-án este lesz megtartva rendkívül érdekes műsorral. Felolvasni fognak dr. B o d o r Károly társadalmi életünk e kitűnő humoristája és S z m e t k a

L. Ödön prem. r. tanár. A közönség érdeklődéssel várja ez estélyt, mely kétségtelenül érdekes és kedélyes lesz. A felolvasás után tánc is lesz.

I R O D A L O M.

— A „Jó pásztor“ 3-ik februári száma következő érdekes tartalommal megjelent. Vizkereszt u. VI. vas. Irta: Kudlik János. — Uj misére. Irta: Huttay Lajos. — Gyertyaszentelő B. A. napjára. Pintér Rafael. — Sz. Balázs áldásáról. Irta: Hlosvay Lajos. — Vizkereszt n. V. vas. Irta: Magyar Ferencz. — Hetvened v. Irta: Kudlik János. — Hatvanad v. Irta: Epölyi Ferencz. — Szentségimádásra. Irta: P. Abel Henrik. — Ötvened vasárnapra. Irta: Kudlik János. A tartalmas folyóiratot egész évre 4 frtért lehet megrendelni. Pozsony, ferencziek. — Ugyanott megrendelhető a közkedveltségű „Oktató néplap“, szépirodalmi ismeretterjesztő, közigazdasági képes kétheti lap. Már a második szám is megjelent. Ára egész évre 2 frt. Mutatványszámokat kívánatra szívesen küldünk.

M U L A T S Á G.

Az ipartestület bálja. Vasárnap este vigélet volt a Sas nagytermében, az ipartestületi bál alkalmából. A táncestély fesztelen jókedvben, pompás hangulat mellett folyt le. A termet zsufolásig megtöltötte a közönség s bátran lehet mondani, hogy ilyen szépen még nem sikerült egyetlen ipartestületi bál sem; iparos családaink színe-java volt jelen. A négyeseket 140 pár tánczolta. A mulatságra még 11 óra felé is sokan jöttek, hogy kitűnő cigány-zene mellett áldozzanak Terpsichorenak. A bál szellemi fényes sikere mellett az anyagi siker is elég szép, a mennyiben a tiszta jövedelem 250 frt. Jelen voltak:

Asszonyok: Andriška Károlyné, Gáll Lászlóné, Voszka Ferenczné, Lobotka Istvánné, Zách Sándorné, Bibó Lambertné, Péter Jánosné, Tanka Emilné, Szatmári Jánosné, Dévald Mihályné, Pankovits Józsefné, Hant Frigyesné, Gődény Istvánné, Tóth Istvánné, Hanga Péterné, Szabó Istvánné, Nagy Károlyné, Csillag Izsákné, Frölich Józsefné, Farkas Lászlóné, Kurcz Ignáczné, Élő Jánosné, Presztel Sándorné, Bene Istvánné stb.

Leányok: Andriška Ilona és Veronka, Gáll Mariska és Ilonka, Voszka Karolin, Seffer Mariska, Seffer Erzsike, Fehér Erzsike, Réter Vilma, Kurcz Mariska és Piroška, Holmik Emilia, Jánosi Boriska, Papp Juliska, Bene Mariska, Nagy Mariska, Bizám nővérek, Krancz Katinka és Rózsika, Csillag Róza, Sachs nővérek, Mészáros Róza, Hirsch nővérek, Jánosi nővérek, Nagy Erzsike és Róza, Netyő Mariska, Bibi Mariska, Nozáki Gizella, Mocsáry Anna, Biró Etelka stb.

A jogász bál. Serényen folynak az előkészületek a közelgő jogász bálra. Már a jegyeket is kibocsájtották s a mai naptól kezdve: Friedländer Hermann. Róth M. utóda, Alacs és Ritter és Kunz J. és társa kereskedésekben kaphatók.

A »jurista-bál« rendezőségi ülése. A farsang egyik lesikeresebbnek ígérkező mulatság rendezőségétől vettük a következő felhívást: A nagyvárad »Jurista bál« aláírt intézői és rendezői tagjait van szerencsém a f. hó 13-án — szerdán — d. u. 5 órakor a Biharmegyei Casinó helyiségében tartandó értekezletre tisztelettel meghívni. Nagyvárad, 1897. január 11-én.

Dr. Vaczek Kálmán.

Református bál. Tegnap vettük a velencei református bál meghívóját, mely a következőképen hangzik: Meghívó. A nagyvárad ev. ref. egyházközség Várad-Velenczén lakó tagjai, építendő templomuk alapkövének gyarapítására 1897. január 24-én, a Zöldfa szálloda nagytermében zártkörű táncvizigalmat rendez, melyre kívül jegyzett címet és családját tisztelettel meghívja a rendező-bizottság. Belépti-jegy

személyenkint 50 kr. — Családjegyek nem adatnak. Kezdeté fél 8 órakor. Jegyek előre válthatók az intéző-bizottság tagjainál és este a pénztárnál. Felülfizetéseket a bizottság közönnel fogad.

Dalár-estély a Bazárban. A nagyvárad zenekedvelők egyesületének kitűnő dalárdája tegnap tartotta meg ismerkedését a Bazár-venedéglő éttermében. Kitűnően voltak hangolva a dalárdisták s arany kedélyvel szórakoztatták az összegyűlt szép számú publikumot. Sok szép magyar népdalt és több szerenád-darabot adtak elő, minden egyes darabot oly fenumenális sikert értek el, hogy nem győzték azokat megújrazeni. *Rózsa* Ambrus tenorista, *Jelinek* Ferencz és *Maróczy* János baritonisták, szőlőjükkal szintén nagy hatást értek el. Nyilvános föllépésük legújabbán a Zenekedvelők egyesülete által, *f. hó 20-án tartandó* estélyen lesz, melyen válogatott darabokat fognak előadni. A siker és elismerés, a kitűnő mestert, *Beleznay* Antalt illeti, ki páratlan precizitással és gondnal tökélesíti ezáltal a virágzásnak induló egyesületet. A társaság csak a késő éjjeli órákban oszlott szét.

Tűzoltó bál P-Szöllősn. A pecze-szöllősi tűzoltó egyesület vasárnap este tartotta meg szépen sikerült táncestélyét a Jégpince helyiségében. Már kora este zsufolásig töltötték meg a tánczó párok a termet, hol pajzán jókedv és kitűnő zene tartotta együtt a mulatókat reggelig. A rendezőség élén Szabó János az egyesület főparancsnoka állott, ki Szentesy László a község segédjegyzőjével mindent elkövettek a bál sikere érdekében. A tánczrendezők élén Gyarmathy Kálmán mutatta be ismert ügyességét. A négyeseket Kardos Béla és Kósa Lajos rendezése mellett 40 pár tánczolta. A jelen volt hölgyek névsora:

A sszonyok: Béres Istvánné, Liptay Lászlóné (Nagyvárad), Ridi Józsefné, Kopasz Istvánné, Barátky Lajosné, Nagy Jánosné, Huve Istvánné, Szabó Lászlóné, Moldoványi Károlyné, özv. Molnár Józsefné, Kósa Józsefné stb.

Leányok: Béres Irma, Metzinger Mariska, Barátky Irma, Stozinger Ilona, Mák Matild, Krok Mária, Huve Anna, Papp Katalin, Kötény Katicza és Lóri, Huve Mariska, Róna Julianna, Retek Juliska, Barátky Karolin, Juhász Mariska, Hoducz Katicza, Szűcs Mariska, Boros Agnes, Kontay Teréz stb.

Farsangi naptár.

- Január 16. Jogász-bál a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.
- 20. Zene-estély a »Zöldfa« nagytermében.
 - 22. Benő Bálint tilinkó hangversenye a »Sasban«.
 - 23. A tisztikar zeneestélye a Kereskedelmi Csarnokban.
 - 24. A várad-velencei reformátusok bálja a Zöldfában.
 - 27. Jogász Colon-bál a Zöldfában.
 - 30. Tiszti estély a Kereskedelmi Csarnok helyiségében.
 - 31. A 48-as Népkör bálja a Zöldfában.
- Február 2. A román ifjak hangversenye és táncestélye a Sasban.
- 6. A Réti Népkör bálja a Zöldfában.
 - 27. Tiszti estély a Kereskedelmi Csarnok helyiségében.

Igazságszolgáltatás.

Az éradonyi emberölés.

— A székellyhídi választás utójátéka. —

Lukács Imre ült tegnap a vádlottak padján. Egy jó czimboráját ütötte agyon és súlyos büntetést kapott, mert nem tudta bebizonyítani, hogy az eset véletlenségből eredt.

Még a választások alatt történt, hogy Lukács Imre társaival kender-dörzsolóba ment s utközben egy Kiss Albert képviselőjelöltre faragott gunyóntán — összeveszttek és Lukács súlyosan megsebesült. Papp Imre udvarába mentek, hol folytatták a verekedést.

Rátonyi József is a verekedők közé elegette s őt Vas Józsefnek nézte. Rátonyi s Vas sebesítette meg előzőleg, egy hosszú 1 deciméteres átmérőjű doronggal úgy föbe vágta, hogy rövid idő múlva meghalt.

Tegnap tartották meg ez ügyben a végtárgyalást, melyre a törvényszék a következőképen alakult meg: elnök Millye Gyula; bírák Fassie Pál és Csathó Sándor, jegyző ifj. Kocsán János.

A vádhatóság képviselőjében Korn Lajos kir. alügyész jelent meg, a védelmet pedig Rádli Ödön terjesztette elő.

Először a vádlottat hallgatták ki s nagyobbbrészt beismerő vallomást tett.

Ezután mintegy 20 tanu kihallgatására került a sor s ezek nagyobbbrészt terhelőleg vallottak.

Mint vádlott súlyos testi sértés miatt Zs. Szodora Sándor is, vele szemben azonban az ügyész visszavonta a vádat, amennyiben maga, — az általa megsértett egyén vallomása szerint e dologban teljesen ártatlan.

A vádbeszédben hosszasan foglalkozott Koru királyi alügyész e büntény valódi állásával s tekintetbe véve a körülményeket, melyek részben enyhítőek, nagyobb részben pedig súlyosbítóak, kéri a vádlottat halált okozó súlyos testi sértés vétségében mondani ki vétkesnek és őt az erre vonatkozó §§-ok határozatai szerint büntetni.

Ezután Rádli Ödön terjesztette elő a védelmet, mely után a törvényszék határozat hozatal végett visszavonult.

A törvényszék ¼ órai tanácskozás után a vádhatóság álláspontjaira helyezkedve vádlottat halált okozó súlyos testi sértésért bűnösnek mondta ki és ezért **4 évi fegyházra ítélte.** Védő, vádlott és ügyész az ítélet ellen felebbezett.

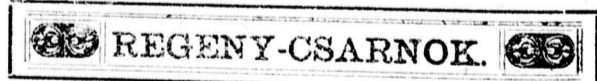
A Miklós-Szabó-ügy tárgyalása. Miklós Gyula, volt borsodi főispán szenzációs ügye, melyet Szabó I. miskolci ügyvéd leleplezése okozott, közeledik a végtárgyalás felé a debreczeni törvényszék előtt, a melyet az igazságügyminiszter delegált. A vizsgálat azért húzódott így hosszú időre, mert Miklós Gyula a múlt évi december közepén a vizsgálóbíró előtt új adatokat jelentett be s új tanuk kihallgatását kérte. A végtárgyalás valószínűleg már e hó végén megtartható lesz.

Közönség köre.

Nyilatkozat.

A f. hó 10-én tartott iparos bálban ért azon kellemetlen helyzetben, hogy a lakáson felejtett pénztárczámnak ottan történt elvesztését gondolva, kellemetlenséget okoztam. Kijelentem, hogy ha netalán valakit megsértetem volna, amit nem akartam, azt csak egyedül pillanatnyi zavaromban tettem.

Élő János.

Jón, rosszon túl.

(Uri morál.)

HERBERT M. után Dr. MARGITAI.

Márfa ujjongva szökik a többsoros borostyánkőlánczeczal a tükör elé, Am Ring asszony pedig elragadtatva szemléli a kis gyöngyház láncsövet. Ez ajándékok után a »tuit pardon« magától értetődik.

— Apropos, — szól Andy némi gunyos mosolylyal térve napirendre nénye túlaradó közönete felett, azt akartam mondani, hogy kész

vagyok titeket Meránba követni, még pedig holnapután. Egyáltalán — nincs semmi ellen-szenvem Merán iránt, ugyan miért is lenne? Talán már szemet szurt másoknak is, hogy nem megyek. Nos akkor elejét veszem minden szóbeszédnek.

Am Ring asszony őszinte csudálattal bámul öcsésére.

— De kedves Andy, ugyan kinek mi köze hozzá, ha egyik fürdőt jobban szereted, mint a másikat?! Ennyi személyes szabadságot hál' Istennek hágy még a rossz világ nekünk. Hanem ez igazán kedves, hogy velünk jössz. Márfa nagyon szeretne Meránba menni, mert jelenleg ott tartózkodik intézeti barátnője, Lending baronesse.

— Lending baronesse? — gonyolódik Andy — persze Márfa nem adja elébb és — ce que Marfa veut, la mere veut.

— Na, te is örömet társalogsz arisztokratákkal, — felel Am Ring asszony kissé ingerülten, majd erőt véve magán, hogy Andy mulékony jó kedvét meg ne rontsa — no de van is föllépésben és tartásodban valami arisztokratikus vonás. Az ilyesmi születik az emberrel.

— Igen, ha világhírű nem volna a Divora »szappanczég«, gonyolódik Andy. — Valahányszor a nevetem hallom, azt hiszem, azt mondják az emberek maguk közt: mily kifogástalannul mosakodott meg.

No de Andynak mégis tetszik a beszéd. Már akkor hiu volt, mikor még mint kis fiu himzett ruhát viselt vörös pántlikával s az emberek megállottak az utcán: — Istenem milyen szép gyerek! — és még ma is, daczára tulságos vékonyságának, tudja, hogy azt suttogják háta mögött. — Szép elegáns egy ember. — csak ma feledi mindezt s talán el se hinné, ha valaki azt mondaná neki, hogy hiu, annyira tulemelkedettnek érzi magát minden külsőség felett.

— Tehát holnapután utazunk, — fejezi be Andy az beszélgetést, fölkelve — a gyorsvonat 7 óra 50 perczkor indul. A körutazási jegyeket már megváltottam. Csak arra kérék azt a két ebet hagyjátok itthon. Elég bajom volt velük a multkor; mindig a lába köré tekerődött a zsinórjuk. No hát Isten veletek, Márfát egyszerűen öltöztess. A kupéban nem kell olyan czifrának lennie, mint valami papagáj.

Andy távozása után Am Ring asszony ötszázmarkás bankjegyet talált az asztalon, ami tökéletesen elég volt a töltetere. Andy ilyen gyöngéden is tudja ajándékait adni, bár mégis csak meglátszik végtére, hogy pénzen nem lehet szeretetet venni, még rokonainktól sem.

Bizonyos nagylelkűség van Andyban, ami a pénzt illeti. Ki tudja, mi lett volna belőle, ha a szegénység köteleességteljesítés, munka iskolájában járt volna e mindennapi kenyér után. Hanem így? Annyi tanintézetet látogatott, hogy szinte sok, csak e három nem nyitotta meg előtte kapuit. Andy előtt a világ panoráma, melyben egyik képtől a másikhoz megyünk, melyekhez különben semmi közünk.

Nem jó az, ha valakinek nem kell dolgozni. Andy olyan emberektől származott, akik derekasan munkálkodtak. Ifjúságában annyira élvezte az életet, hogy nem volt ideje dolgozni; hanem most élte tetőpontján, föltámadt benne a munka szükséglete s így az egész világ üresnek, érdektelennek tűnt föl előtte. Sokszor olyan nyomorultul érezte magát; idegességnek tartva. Kneippkávét használt ellene, no de a víz, amelynek fölvilágosult századunk oly csudás erőt tulajdonit, csak azt moshatja le, ami a fölületen van.

II.

Virágvasárnap Bozenben! Divora ur, ki előtt a nagyhét, sajnos, hogy ezt kell konstatálnunk, — épen olyan, mint a többi ötvenegy hete a hosszú esztendőnek, a bozeni templom-téren sétál. Ma némi változatosság okáért átjött Meránból; látott virágzó mandulafákat, de port és szelet is állott ki s így meglehetősen rossz hangulatban van.

Andy bizonyos művészi és kulturhistóriai érdekekkel viseltetik régi, hagyományos szokások iránt; a többi közt egy »kissé« fest is s vázlatkönyvével, vagy fotografáló eszközeivel, iverk, keresztfolysók s temetőkapukat keres föl; egy

»kissé« ir is — mindent csak egy »kissé« — népdalokat gyűjt, föliratokat másol. házakról, sírkövekről, kivált Tirolban, mert hisz Tirol manapság nagy divatban van. Divora ur pedig mindenhez vonzódik ami modern.

Csudálatosan sugárzó tavaszi reggel van, ezt ő is konstatálja, ha nem is tudja ugy élvezni, mint kevésbé blazirtak. A hatalmas hegyfalak színezete, melyek az Isten napjától annyira kegyelt helyet körülzárják, oly mély csaknem feketés, hogy fölötte a kék ág kettős pompában sugárzik, ragyog s a dolomitok fehérülő csucsa, a »Rózsákert« hófödte ormai vakitón fénylenek. Walter von der Vogehveide szobra is hófehären tündököl s mintha elővonné a költő hárfáját, hogy belekapva énekével emelje a virágvasárnap hangulatát . . .

(Folyt. köv.)

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felől gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³³ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ¹² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felől gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ³² d. u., személyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁹ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ¹⁴ éjjel, 11 ²² d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felől személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felől vegyesvonat 4 ²³ reggel, 1 ¹⁸ d. u.	Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ⁰³ d. e. 9 ¹⁵ este.
Érmihályfalva felől vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felől személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

TAVIRATOK.

A petíciók tárgyalása.

Budapest, január 11. (Saját tud. táv.) Ma és tegnap folytatták a hátralevő petíciók tárgyalását. A Lukács pénzügyminiszter mandátumának tárgyalásán Komjáthy bizottsági tag nem jelent meg, ami nagy feltűnést keltett. Ma este hirdették ki az eredményt, mely szerint úgy a Lukács, mint az Emmer mandátumát igazolták.

Családi ünnepély az uralkodói házban.

Bécs, január 11. (Saját tud. táv.) Rainer főherceg, aki ma ünnepelte 70. születésnapját, részt vett a Jenő főherceg által adott családi ebéden, melyen ő Felsege a király és az uralkodóház jelenlevő tagjai is megjelentek. A tegnapi napon iger sok küldöttséget is fogadott az ünnepelt főherceg, köztük a honvédtiszteket, kiket gr. Veltersheimb miniszter vezetett, a ki a főhercegnek, mint az osztrák honvédség főparancsnokának érdemdús tevékenységét hangsúlyozta. A rendkívül nagyszámu gratulánsok sorában voltak: dr. Gruscha bibornok érsek, gr. Goluchowszki, Kriehammer, Gautsch, gr. Ledebur, Bilinski, miniszterek, Sterneck tengernagy, Kielmansegg helytartó, Strobach polgármester stb. Azonkívül számos üdvözlő-iratot is nyújtottak át. Többek közt a bécsi tudományos Akadémiáét. Az üdvözlő sürgönyök sorából felemlitendő Luitpold regens hercege, gr. N i g r a olasz

nagykövet is felkereste tegnap a főherceget átnyújtandó Itália királyának szencsekívánatait.

A nemzeti párt értekezlete.

Budapest, január 11. (Saját tud. táv.) Az Apponyi párt, mai értekezletén elhatározta, hogy a holnap kezdődő költségvetés vitáiban részt nem vesz és pusztán csak annak a kijelentésére szorítkozik, hogy azt sem általánosságban, sem részleteiben el nem fogadja.

A számvizsgáló bizottság jelentése.

Budapest, jan. 11. (Saját tud. táv.) A képviselőházból ma, — a számvizsgáló bizottság jelentését törlendő — nem volt jelen a kiküldött bizottság egy tagja sem s ezért levették a napirendről.

Lueger halálhíre.

Bécs, jan. 11. (Saj. tud. táv.) Ma az egész városban, Lueger halálhíre terjedt el s e hirhez különféle kombinációkat fűztek. Az egész pedig mint később ki-sült — valótlan.

Szénegáz mérgezés.

Budapest, január 11. (Saját tud. távirata.) A külső vácsi-uton Schmielek Mihály gyári munkás hattagu családjával és két lakóval egy szük emeleti lakásban lakott. Tegnap éjjel szénegáz mérgezés történt, aztán lefeküdtek, anélkül, hogy a szénegáz eloltották volna. Így a szobában elterjedt a szénegáz s reggel a szobában valamennyit megdermedve találták. Két emberben még volt élet s ezeket sikerült megmenteni, az asszony és egyik leány pedig már ekkor meghalt. A bonczházba szállították. A többiek még mindig megdermedve fekszenek a kórházban.

Török ügyek.

Konstantinápoly, jan. 11. (Saj. tud. táv.) Tegnap az államok képviselői tanácskozást tartottak. A druz felkelés legkiválóbb vezérei ma mint foglyok Konstantinápolyba érkeztek.

Bányász-sztrájk.

Budapest, január 11. (Saját tud. távirata.) Charleroi-ban a hegyi munkások gyűlést tartottak, a melyen a sztrájk kimondását tárgyaló indítványt 26 szóval 26 ellenében elvetették. Három jelenlevő tartózkodott a szavazástól.

A Pestis Indiában.

Budapest, jan. 11. (Saját tud. távirata.) A »Reutter Office« jelenti Kairóból: Az egészségügyi állapot Egyiptomban kitűnő. Deczember óta koleraeset nem történt. A hatóságok nem hiszik, hogy a betegséget Port-Saidon túl is széthurezolják.

Orosz expedíció Afrikába.

Budapest, jan. 11. (Saját tud. távirata.) A »Times«-nek távirják Odessából, hogy a jövő tavasszal ismét expedíció indul Oroszországból Abyssiniába, melynek eredeti célja fölöl azonban semmi bizonyosat sem tudni.

Panaszkodó zsidó polgárok.

Budapest, jan. 11. (Saj. tudósít. távirata.) A józan gondolkozásu közönséget valóban mebotránkoztatta ma, hogy a fővárosi zsidóság által a kultuszminisztériumhoz intézett panaszlevél. Az V-ik kerületi gymnasium igazgatóját árulták be, mert olyan olvasókönyvet használ, melyben gyakran előfordul a Krisztus neve és

ezt nekik zsidóknak tanulni kell. A kultuszminiszternek úgy látszik nem volt elég bátorsága nyilatkozni ez ügyben, illetve a panaszt elutasítani, vagy talán a zsidók kedvébe akart járni s e panaszt áttette nyilatkozat végett a beárult gymnasiumhoz, mely ezt mint vallássértőt, szemben a miniszter ur engedékenységgel a leghatározottabban elutasította. A közönség most azon tűnődik, hogy mit tett volna a miniszter ur, ha a gymnasium igazgatósága az ellenkező választ teszi?

A kubai harc végső lobbanása.

Budapest, jan. 11. (Saját tud. távirata.) Az „Epoca” hivatalosan is megerősíti, hogy Maximo Gomez, a kubai felkelők főparancsnoka a new-yorki kubai bizottság előtt úgy nyilatkozott, hogy a felkelők közt nagy lehangoltság és elkedvetlenedés uralkodik s harcra kész emberek hiányában képtelenség a harcot tovább folytatni. Egyre bizonyosabbá válik a hír, hogy Maximo Gomez a fegyvert leteszi.

KÖZGAZDASÁG.

A gyapjuhulladék, mint szőlőtrágya. A posztgyártásnál fenmaradó gyapjuhulladék magas nitrogéntartalmánál fogva igen becses szőlőtrágya. Németországban már is széltére alkalmazzák. Egy kat. hold szőlőre mintegy 6—7 mmázsa gyapjuhulladékot alkalmaznak. A gyapjunak, mint trágyának hatása sokáig eltart, mert lassan bomlik fel. Ha hatását növelni akarják, kénsavval oldják s az így nyert pépszerű anyagot foszforsavas mészszel keverik.

A dohánytermelés érdekében. A földművelésügyi miniszter a dohánytermelés érdekében a pénzügyminiszterrel egyetértőleg egy dohánytermelési kísérleti állomás felállítását határozta el. Ezen állomás hivatva leendő a fontos termelési ágazat érdekében a tudományos kísérletezés útján működni és azt egyúttal a gyakorlati téren is fejlődésében támogatni. Az állomás szervezésére vonatkozó előmunkálatok a földművelésügyi és pénzügyminiszter között most kerülnek tárgyalás alá.

Sztrájkoló gazdák. A békésmegyei gazdák kartelbe léptek oly célból, hogy a katonai lóvásárra lovat többé föl nem vezetnek. E határozat oka az, hogy ugysem vettek tőlük lovat. Csakis a lókereskedők vették meg lovaikat, a kik azután szerintök a katonai célokra adták el azokat. A gazdák elhatározásukat tudtják a miniszterrel is.

Terménytőzsdé.

Budapest, jan. 11.

Buza ősze, bácskai	8.68
„ ősze, északi	8.46
„ október-novemberre, bácskai	6.55
„ okt.-nov.-re északi	6.90
Rozs ősze bácskai	0.90
Rozs ősze, északi	0.00
Tengeri, okt.-nov.-re, bácskai	3.95
„ okt.-nov.-re, északi	3.97
Repce október-novemberre, bácskai	11.34
„ okt.-nov.-re, északi	11.45

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. jan. 11-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyereséjű sorsjegy-kölcsön	152.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Osztrák járdék papírban	101.60
Osztrák járdék ezüstben	101.70
Osztrák járdék aranyban	123.—
Tsztrák korona járdék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	145.50
Osztrák magyar bankrészvény	952.—
Magyar hitelbank részvény	414.25
Osztrák hitelintézeti részvény	375.40
Osztrák-magyar államvasúti részvény	364.25
20 frankos arany (Napoléondor)	9.52
Német birodalmi márka	58.72 1/2
London vista	119.90
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.74

Szerkesztői posta.

Magyar lánynak. A gör. katolikus egyházakban nem tartanak karácsony éjszakáján éjeli misét, csak hajnalban van litia és matutinum. Így fáradozása hiábavaló volt.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Hirdetmény.

Van szerencsénk szövetkezetünk tagjait értesíteni, hogy az **1896. decz. 31-én lejárt** három évi ciklus alatt befizetett üzletrészek és nyereséjű jutalékokat **f. évi január 11-től kezdve mindenkor hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton d. u. 3—5 óráig** fogjuk üzlethelyiségünkben **kifizetni**.

Nagyvárad, 1897. január 11.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”

12—1—1

igazgatósága.

Pályázati felhívás.

Az ipartestület hivatalánál **300** esetleg **400** forint évi fizetéssel díjazott pénztárnoki állás lesz e hó folyamán üresedésben, ezen állás az előjáróság által **folyó hó 21-én fog választás útján betöltetni**.

Azok, kik ezen állás betöltéséhez magokban képességet éreznek felhivatnak, miszerint írásban vagy szóval

e hó 18-ikáig

alulírott elnöknel jelentkezzenek, hol is a feltételekről felvilágosítást nyerhetnek.

Kereskedelmi postai, vasúti tanfolyamot vagy felsőbb leányiskolát végzett nők is pályázhatnak. Iparosok vagy azok gyermekei előnyben részesülnek.

Kelt, Nagyváradon, 1897. január hó 11-én.

Bertsey György,

ipartestületi elnök.

13—1-1

Aláírási felhívás.

A „Nagyvárad-Velence- s Váraljai Takaré- és Segély-egyleti Szövetkezet” működési ideje lejárván, alulírott bizottság városunk e legrégebb és legszebb eredményével záródott; e **Szövetkezet** továbbra is fenn akarván tartani, aláírási íveket bocsájt ki a Szövetkezet újbóli megalakulása céljából.

Minden részjegy 10 krajczár, melyhez még azonkívül minden részjegy után egyszerre és mindenkorra fizetendő 10 krajczár beiratási díj is járul.

Aláírási-ívek vannak:

A Várad-Velencei „Népkörben.”

Rácz Jakabnál a biharmegyei ker. és iparbank pénztárnokánál.

Jablonszky Emil Nagyvárad város pénztárnokánál.

Jámbor József megyei irattárnoknál.

Az alakuló közgyűlés **f. év január hó 31-én d. e. fél 11 órakor** fog a Velencei Népkör helyiségébe megtartatni.

Az előkészítő bizottság

11 3—3

Kitüntetve az 1896. évben rendezett országos kiállításon kiállítási éremmel.

STERN IGNÁCZ

kész férfi-, gyermek-ruha és szabó-üzlete
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.

Megrendelések 24 óra alatt.

Városi és utazó bundák.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemet a téli idényre nagy választéku mindennemű **kész férfi- és gyermek-öltönyök, felöltők- és téli-kabátokkal** rendeztem be.

Nagy ruha-raktáram czikkeit csak saját műhelyemben készítettem, miért úgy minőség, mint az árak tekintetében bármely **budapesti** vagy **bécsi** gyári raktárakkal kiállom a versenyt.

Egyszermind van szerencsém tudatni, hogy **bel- és külföldi ruhaszövevényeim már megérkeztek**, melyekből mérték szerinti mindenféle **öltönyök, felső kabátok, téli kabátok**

több kiállításon kitüntetett saját műhelyemben készültek.

E célból egy **elsőrendű szabászsza** rendelkezem, ki tapasztalatait a bel- és külföld nagyobb üzleteiben szerezte meg.

Elegáns szabás! pontos kiszolgálás! és a legolcsóbb árakat előre biztosítva, maradtam kiváló tisztelettel

STERN IGNÁCZ, NAGYVÁRAD,
Zöldfa-utca.

279 17—25

Kitüntetve a nagyvárad-i orsz. segéd- és tanonc kiállításon ezüst oklevéllel.